

# WM3: Pułapki opieki i wychowania - opis przedmiotu

| Informacje ogólne   |                                          |
|---------------------|------------------------------------------|
| Nazwa przedmiotu    | WM3: Pułapki opieki i wychowania         |
| Kod przedmiotu      | 16.9-WP-PEDD- MPOW                       |
| Wydział             | <a href="#">Wydział Nauk Społecznych</a> |
| Kierunek            | Pedagogika                               |
| Profil              | ogólnoakademicki                         |
| Rodzaj studiów      | drugiego stopnia z tyt. magistra         |
| Semestr rozpoczęcia | semestr zimowy 2021/2022                 |

| Informacje o przedmiocie        |                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Semestr                         | 3                                                                                                                                                                                                                              |
| Liczba punktów ECTS do zdobycia | 2                                                                                                                                                                                                                              |
| Występuje w specjalnościach     | Animacja kultury z profilem artystycznym- Teatr, Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna, Logopedia, Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i profilaktyka, Pomoc społeczna i socjoterapia, Resocjalizacja z terapią specjalistyczną |
| Typ przedmiotu                  | obieralny                                                                                                                                                                                                                      |
| Język nauczania                 | polski                                                                                                                                                                                                                         |
| Sylabus opracował               | <ul style="list-style-type: none"><li>dr hab. Grażyna Gajewska, prof. UZ</li></ul>                                                                                                                                             |

| Formy zajęć |                                         |                                        |                                            |                                           |                  |
|-------------|-----------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------|------------------|
| Forma zajęć | Liczba godzin w semestrze (stacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne) | Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne) | Forma zaliczenia |
| Wykład      | 15                                      | 1                                      | 9                                          | 0,6                                       | Zaliczenie       |

## Cel przedmiotu

Poznanie wielu błędów wychowawczych i opiekuńczych oraz różnego rodzaju pułapek wychowania i opieki, w które wpadają młodzi ludzie zakładający rodzinę. Zapoznanie z emocjonalnymi schematami rodzinnymi wpływającymi na dobieranie się w pary i budowanie nowych związków. Zapoznanie studenta z mechanizmem powtarzania schematów rodzinnych, z wpływem różnych stylów opieki i wychowania na rozwój nowych zachowań. Poznanie mechanizmów sprzyjających odnoszeniu sukcesów życiowych i zawodowych.

Zna i rozumie B.2.W4. zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodykę pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka, różnicowanie, indywidualizację i personalizację pracy z uczniami, funkcjonowanie klasy szkolnej jako grupy społecznej, procesy społeczne w klasie, rozwiązywanie konfliktów w klasie lub grupie wychowawczej, animowanie życia społeczno-kulturalnego klasy, wspieranie samorządności i autonomii uczniów, rozwijanie u dzieci, uczniów lub wychowanków kompetencji komunikacyjnych i umiejętności społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji; pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie, problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; zagrożenia dzieci i młodzieży: zjawiska agresji i przemocy, w tym agresji elektronicznej, oraz uzależnień, w tym od środków.

Potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy złożonych problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych i terapeutycznych, a także diagnozowania i projektowania działań praktycznych.

**B.2.U4. nawiązywać współpracę z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym; psychoaktywnych i komputera, a także zagadnienia związane z grupami nieformalnymi, podkulturami młodzieżowymi i sektami;**

Jest gotów do podwyższania poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego. **B.2.K3. Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej**

## Wymagania wstępne

Pedagogiczna i psychologiczna wiedza ogólna.

## Zakres tematyczny

Powtarzanie schematów rodzinnych. Identyfikowanie historii rodzinnych, czyli schematów powtarzanych i przenoszonych z pokolenia na pokolenie. Zasady współtworzenia rodziny i grupy. Style wychowania a rozwój zachowań. Wpływ różnych stylów wychowania na zachowania w różnych fazach rozwoju dziecka. Styl wychowania a zachowania trudne dziecka. Osoby znaczące w życiu dziecka. Rola rodziców, nauczycieli i innych osób znaczących w kontakcie wychowawczym z dzieckiem. Więź emocjonalna i jej wpływ na zachowanie dziecka. Matki idealne – ile matki potrzebuje dziecko? Tożsamość roli matki. Kulturowo ukształtowana rola matki idealnej. Czas wolny spędzany z dzieckiem. Uzdolnienia dzieci a sukces życiowy. Czy geniusz zakodowany jest w genach. Zdolni rodzice. Rozwój uzdolnionych dzieci. Uzdolnione dzieci, które sądzą, że są głupie. Poczucie wartości a sukces życiowy. Filary poczucia własnej wartości. Przejawy zaniżonego poczucia własnej wartości. Ćwiczenia wzmacniające poczucie własnej wartości. Czas wolny dziecka. Rola zajęć pozalekcyjnych. Obecność rodziców w organizacji czasu wolnego. Czy przemoc ma płęć. Sprawcy i ofiary. Słabe płęcie. Świat widziany oczami dziecka po traumie. Gadzi mózg. Zwierzęta a trauma. Przyczyny traumy. Dziecięce reakcje na traumę. Ćwiczenia pozwalające odreagować traumę.

Zna i rozumie B.2.W4. zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodykę pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka, różnicowanie, indywidualizację i personalizację pracy z uczniami, funkcjonowanie klasy szkolnej jako grupy społecznej, procesy społeczne w klasie, rozwiązywanie konfliktów w klasie lub grupie wychowawczej, animowanie życia społeczno-kulturalnego klasy, wspieranie samorządności i autonomii uczniów, rozwijanie u dzieci, uczniów lub wychowanków kompetencji komunikacyjnych i umiejętności

społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji; pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie, problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; zagrożenia dzieci i młodzieży: zjawiska agresji i przemocy, w tym agresji elektronicznej, oraz uzależnień, w tym od środków.

Potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy złożonych problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych i terapeutycznych, a także diagnozowania i projektowania działań praktycznych.

**B.2.U4. nawiązywać współpracę z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym; psychoaktywnych i komputera, a także zagadnienia związane z grupami nieformalnymi, podkulturami młodzieżowymi i sektami;**

Jest gotów do podwyższania poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego. **B.2.K3. Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej**

## Metody kształcenia

Wykład z elementami dyskusji, problemowy z zastosowaniem prezentacji medialnej.

## Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

| Opis efektu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Symbole efektów         | Metody weryfikacji                                                                 | Forma zajęć |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| Jest gotów do podwyższania poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego. B.2.K3. Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | • <a href="#">K_K01</a> | • aktywność w trakcie zajęć                                                        | • Wykład    |
| wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy złożonych problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych i terapeutycznych, a także diagnozowania i projektowania działań praktycznych. B.2.U4. nawiązywać współpracę z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | • <a href="#">K_U01</a> | • Praca pisemna lub wypowiedzi pisemne na każdym wykładzie.                        | • Wykład    |
| ma pogłębioną, specjalistyczną wiedzę z zakresu wybranej specjalności odniesioną do różnych aspektów pułapek opieki i wychowania.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | • <a href="#">K_W06</a> | • aktywność w trakcie zajęć                                                        | • Wykład    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                         | • Praca pisemna lub wypowiedzi pisemne na każdym wykładzie o charakterze otwartym. |             |
| Zna i rozumie B.2.W4. zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodykę pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka, różnicowanie, indywidualizację i personalizację pracy z uczniami, funkcjonowanie klasy szkolnej jako grupy społecznej, procesy społeczne w klasie, rozwiązywanie konfliktów w klasie lub grupie wychowawczej, animowanie życia społeczno-kulturalnego klasy, wspieranie samorządności i autonomii uczniów, rozwijanie u dzieci, uczniów lub wychowanków kompetencji komunikacyjnych i umiejętności społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji; pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie, problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; zagrożenia dzieci i młodzieży: zjawiska agresji i przemocy, w tym agresji elektronicznej, oraz uzależnień, w tym od środków psychoaktywnych i komputera, a także zagadnienia związane z grupami nieformalnymi, podkulturami młodzieżowymi i sektami; | • <a href="#">K_W09</a> | • aktywność w trakcie zajęć                                                        | • Wykład    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                         | • Praca pisemna lub wypowiedzi pisemne na każdym wykładzie.                        |             |

## Warunki zaliczenia

Wykłady i zaliczenie końcowe

Zaliczeniem wykładu jest aktywne uczestnictwo w zajęciach (20% oceny) oraz praca wykonana przez studenta dotycząca jednego z wybranych problemów omawianych na wykładzie (80% oceny) lub wypowiedzi pisemne na każdym wykładzie..

## Literatura podstawowa

1. Badora, S. (2013). *Człowiek jako istota opiekująca się. Szkice pedagogiczne*. Tarnobrzeg.
2. Błasiak, A., Chmura, A. (2018). Opieka w rodzinie. W: *Pedagogika rodziny na początku XXI wieku w świetle pojęć i terminów*. Sieradzka – Baziur B. (red.). Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii IGNATIANUM w Krakowie: dostęp: 23.04.2019: [https://wydawnictwo.ignatianum.edu.pl/sites/wydawnictwo/files/publikacje\\_pdf/pedagogika-rodziny\\_online.pdf](https://wydawnictwo.ignatianum.edu.pl/sites/wydawnictwo/files/publikacje_pdf/pedagogika-rodziny_online.pdf), s. 83-116.
3. Bradshaw J., *Zrozumieć rodzinę*, Warszawa 1988.
4. Brągiel, J., Górnicka, B. (2020). *Rodzina w kręgu ponowoczesnych i przemian i wyzwań niepełnosprawności*. Kraków
5. Faber A., Mazlish E., *Wyzwoleni rodzice, wyzwolone dzieci: twoja droga do szczęśliwej rodziny*, Poznań 1990.
6. Fredrickson B.L., *Pozytywność: naukowe podejście do emocji, które pomaga zmienić jakość życia*, Poznań 2011.
7. Gajewska, G. G. (2020). *Współczesne tendencje, problemy i wyzwania w opiece i wychowaniu. Teoria, metodyka i praktyka w opinii studentów*. Kraków.
8. Gajewska G. (2016). Transmisja międzypokoleniowa domu w pieczy zastępczej. *Problemy Opiekuńczo - Wychowawcze*, 10, 3-11.
9. Krzyżowska T., *Pułapki wychowania*, Warszawa 2013.
10. Majewska-Opielka I., *Wychowanie do szczęścia*, Warszawa 2010.
11. Satir V., *Rodzina: tu powstaje człowiek*, Gdańsk 2002.

Każdorazowo uaktualniana, ustalana i przekazywana przez prowadzącego.

## Literatura uzupełniająca

1. Biddulph S., *Wychowywanie chłopców*, Poznań 2011.
2. Borecka-Biernat D., *Style wychowania w rodzinie a agresywne zachowania dzieci*, „Prace Psychologiczne” 1992, 26.
3. Brett D., *Opowiadania dla twojego dziecka*, Gdańsk 2000.
4. Domańska M., *Wpływ postaw rodzicielskich na kształtowanie się osobowości dziecka*, „Wychowanie na co dzień” 1999, 3.
5. Forward S., Frazier D., *Szantaż emocjonalny: jak obronić się przed manipulacją i wykorzystaniem*, Gdańsk 2005.
6. Forward S., *Toksyczni rodzice*, Warszawa 1992.
7. Goleman D., *Inteligencja emocjonalna*, Poznań 1997.
8. Herman J., *Przemoc: uraz psychiczny i powrót do równowagi*, Gdańsk 1998.
9. Kolankiewicz, M. (2019). Efekty zmian w systemie pieczy zastępczej w latach 2012-2017. *Polityka Społeczna*, 46, 2(539), 12-18.
10. Lewis D., *Jak wychować zdolne dziecko*, Warszawa 1988.
11. Molicka M., *Bajki terapeutyczne*, Leszno 1997.
12. Pospiszyl K., *Psychologia kobiety*, Warszawa 1986.
13. Purves L., *Jak nie być matką doskonałą?*, Warszawa 2000.
14. Wenning K., *Mężczyźni są z ziemi i kobiety są z ziemi*, Gdańsk 2000.
15. Weston D. C., Weston M., *Co dzień mądrzejsze*, Warszawa 2000.

Każdorazowo uaktualniana, ustalana i przekazywana przez prowadzącego.

## Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Anita Famuła-Jurczak, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 04-05-2021 06:53)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ